

Ny kamerabevakningslag

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag om att upphäva kameraövervakningslagen och införa en ny lag om kamerabevakning. Förslaget innebär förbättrade möjligheter att använda kamerabevakning samtidigt som integritetsskyddet förstärks. Regleringen anpassas också till de nya EU-reglerna om dataskydd.

Förslaget innebär bl.a. följande.

- Kravet på tillstånd begränsas till myndigheter och vissa andra som utför uppgifter av allmänt intresse.
- Det blir lättare för Polismyndigheten och kommuner att få tillstånd till kamerabevakning på offentliga platser i brottsbekämpande eller trygghetsskapande syften.
- Polismyndigheten och Säkerhetspolisen får utökade möjligheter att tillfälligt använda kamerabevakning utan tillstånd vid risk för allvarlig brottslighet.
- Möjligheterna att få tillstånd till kamerabevakning bl.a. på tåg och stationer samt inom hälso- och sjukvården förbättras.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2018.

Utskottet föreslår vidare med anledning av motionsyrkanden ett tillkännagivande om att tillståndsplikten för Polismyndighetens och andra brottsbekämpande myndigheters kamerabevakning ska tas bort genom att myndigheternas kamerabevakning helt undantas från den nya kamerabevakningslagen.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga drygt 30 motionsyrkanden.

I betänkandet finns 10 reservationer (M, SD, C, V, L, KD, -).

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:231 Ny kamerabevakningslag.

Fem yrkanden i följdmotioner.

Cirka 30 yrkanden i motioner från den allmänna motionstiden 2017/18.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden	7
Ny kamerabevakningslag	7
Reservationer	27
1. Avslag på propositionen, punkt 1 (V).....	27
2. Ny kamerabevakningslag, punkt 2 (SD, -)	28
3. Polisens kamerabevakning, punkt 3 (V)	29
4. Skolors kamerabevakning, punkt 7 (SD, -).....	29
5. Kamerabevakning vid skyddsobjekt, punkt 8 (L).....	30
6. Kamerabevakning på brottsutsatta platser, punkt 10 (M, C)	31
7. Enklare att kamerabevaka skogsmaskiner, punkt 11 (KD).....	32
8. Kamerabevakning på allmänna platser, punkt 12 (M).....	33
9. Kamerabevakning på allmänna platser, punkt 12 (SD, -).....	33
10. Kommuners kamerabevakning, punkt 13 (M).....	34
Särskilda yttranden	35
1. Kamerabevakning av viltåtel, punkt 5 (C).....	35
2. Mer kamerabevakning, punkt 9 (M, L).....	35
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	36
Propositionen	36
Följdmotionerna	36
Motioner från allmänna motionstiden 2017/18	37
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	41
<i>Bilaga 3</i>	
Reservanternas lagförslag	51

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avslag på propositionen

Riksdagen avslår motion
2017/18:4170 av Linda Snecker m.fl. (V).

Reservation 1 (V)

2. Ny kamerabevakningslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. kamerabevakningslag,
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:231 punkterna 1 och 2 samt avslår motion
2017/18:4172 av Adam Marttinen och Patrick Reslow (SD, -) yrkande 1.

Reservation 2 (SD, -)

3. Polisens kamerabevakning

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att ta bort tillståndsplikten för Polismyndighetens och andra brottsbekämpande myndigheters kamerabevakning genom att myndigheternas kamerabevakning helt undantas från den nya kamerabevakningslagen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2017/18:3192 av Tomas Tobé m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 5,
2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 16,
2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 14,
2017/18:3898 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 4,
2017/18:4172 av Adam Marttinen och Patrick Reslow (SD, -) yrkande 2
och
2017/18:4176 av Tomas Tobé m.fl. (M, L, C, KD).

Reservation 3 (V)

4. Polismyndighetens tillgång till befintliga kameror

Riksdagen avslår motion
2017/18:2045 av Markus Wiechel (SD).

5. Kamerabevakning av viltåtel

Riksdagen avslår motionerna
2017/18:295 av Eskil Erlandsson och Anders Åkesson (båda C),
2017/18:1316 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 1,
2017/18:3312 av Erik Ottoson (M) yrkande 1,
2017/18:3425 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 5 och

2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 74.

6. Handläggningstider för tillstånd för kamerabevakning

Riksdagen avslår motion

2017/18:2998 av Jonas Jacobsson Gjörtler och Thomas Finnborg (båda M).

7. Skolors kamerabevakning

Riksdagen avslår motion

2017/18:888 av Adam Marttinen och Patrick Reslow (SD, -) yrkande 10.

Reservation 4 (SD, -)

8. Kamerabevakning vid skyddsobjekt

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:2205 av Eva-Lena Gustavsson m.fl. (S) och

2017/18:4177 av Roger Haddad m.fl. (L).

Reservation 5 (L)

9. Mer kamerabevakning

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1309 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 2,

2017/18:1805 av Robert Halef (KD),

2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 15 och

2017/18:3576 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 21.

10. Kamerabevakning på brottsutsatta platser

Riksdagen avslår motion

2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 21.

Reservation 6 (M, C)

11. Enklare att kamerabevaka skogsmaskiner

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1786 av Staffan Danielsson och Kristina Yngwe (båda C) och

2017/18:2606 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8.

Reservation 7 (KD)

12. Kamerabevakning på allmänna platser

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:888 av Adam Marttinen och Patrick Reslow (SD, -) yrkande 9,

2017/18:3060 av Richard Jomshof m.fl. (SD, -) yrkande 5 och

2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 19 och 20.

Reservation 8 (M)

Reservation 9 (SD, -)

13. Kommuners kamerabevakning

Riksdagen avslår motion

2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 17 och 18.

Reservation 10 (M)

14. Kamerabevakning på slakterier

Riksdagen avslår motion

2017/18:2827 av Sofia Arkelsten (M).

Stockholm den 7 juni 2018

På justitieutskottets vägnar

Tomas Tobé

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Tobé (M), Helene Petersson i Stockaryd (S), Elin Lundgren (S), Krister Hammarbergh (M), Johan Hedin (C), Anders Hansson (M), Petter Löberg (S), Adam Marttinen (SD), Roger Haddad (L), Linda Snecker (V), Andreas Carlson (KD), Lawen Redar (S), Sanne Lennström (S), Ellen Juntti (M), Jan Lindholm (MP), Patrick Reslow (-) och Sultan Kayhan (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2017/18:231 Ny kamerabevakningslag. I propositionen föreslår regeringen att kameraövervakningslagen upphävs och att en ny lag om kamerabevakning införs.

Utskottet redovisar i bilaga 1 regeringens förslag till riksdagsbeslut. Regeringens lagförslag redovisas i bilaga 2 och reservanternas lagförslag i bilaga 3.

I betänkandet behandlar utskottet även 5 yrkanden som har väckts med anledning av propositionen och 28 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2017/18. Förslagen i motionerna återges i bilaga 1.

Det kan nämnas att riksdagen vid fyra tillfällen har tillkännagett för regeringen att olika förenklingar av kameraövervakning bör införas. Tillkännagivandena har i huvudsak handlat om att regeringen bör överväga att införa ett undantag från tillståndsplikten när det gäller kameraövervakning av vilt (bet. 2014/15:JuU15, rskr. 2014/15:139), att regeringen snarast bör gå riksdagens tidigare beslut till mötes och återkomma med ett förslag om att ersätta tillståndsplikten för kameraövervakning med ett anmälningsförfarande (bet. 2016/17:MJU4, rskr. 2016/17:26 och rskr. 2016/17:27), att det är viktigt att åstadkomma en ordning som gör det möjligt för polisen att i större utsträckning än i dag använda kameraövervakning i områden som är utsatta för allvarlig brottslighet (bet. 2016/17:JuU17, rskr. 2016/17:212) och att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om att polisens tillståndskrav för kameraövervakning ska tas bort och ersättas av en anmälningsplikt (bet. 2017/18:JuU19, rskr. 2017/18:127).

Utskottets överväganden

Ny kamerabevakningslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag om att upphäva kameraövervakningslagen och införa en ny lag om kamera-bevakning samt ändringar i offentlighets- och sekretesslagen.

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att avskaffa tillståndsplikten för polisens och andra brottsbekämpande myndigheters kamerabevakning och tillkännager detta för regeringen. Riksdagen bifaller därmed 6 motionsyrkanden.

Riksdagen avslår 27 motionsyrkanden. Motionerna handlar bl.a. om avslag på propositionen och utökade möjligheter till kamerabevakning.

Jämför reservation 1 (V), 2 (SD, -), 3 (V), 4 (SD, -), 5 (L), 6 (M, C), 7 (KD), 8 (M), 9 (SD, -) och 10 (M) samt särskilt yttrande 1 (C) och 2 (M, L).

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att kameraövervakningslagen ska upphävas och ersättas av en ny lag, kamerabevakningslagen. Regeringen konstaterar inledningsvis att det finns vissa problem med tillämpningen av den nuvarande kameraövervakningslagen och att ett av problemen är att rättspraxis har utvecklats på ett sätt som innebär allt för begränsade möjligheter att få tillstånd till kameraövervakning. Enligt regeringens bedömning kommer den föreslagna lagen att förbättra möjligheterna att använda kamerabevakning samtidigt som integritetsskyddet förstärks.

Genom regleringen anpassas bestämmelserna också till de nya EU-reglerna om dataskydd. Den nya dataskyddsregleringen kommer att innebära förstärkningar av skyddet för den personliga integriteten i olika avseenden. Detta utgör dock enligt regeringens mening inte i sig tillräckliga skäl för att helt avskaffa den svenska regleringen av kameraövervakning. EU-reformen innebär också att regleringen av personuppgiftsbehandling, i vart fall inledningsvis, kommer att upplevas som ett förhållandevis komplext och svårtillämpat rättsområde, vilket också framhålls som skäl till att behålla en särskilt anpassad svensk reglering för kameraövervakning.

De allmänna utgångspunkterna är således att den nya kamerabevakningslagens bestämmelser måste vara förenliga med regleringen i EU:s dataskyddsförordning och EU:s dataskyddsdirektiv. Regeringen pekar på att den nya kamerabevakningslagen huvudsakligen bör betraktas som en

dataskyddsreglering vilket innebär att den i första hand bör innehålla regler om behandling av personuppgifter i samband med kamerabevakning.

Enligt regeringen är två särskilt viktiga syften med kamerabevakning att bekämpa brott och förhindra olyckor. Andra betydelsefulla användningsområden för tekniken är kopplade till t.ex. arbetslivet, sjukvården, jord- och skogsbruk eller miljön. Den tekniska utvecklingen medför dessutom att kameratekniken kan användas för nya berättigade ändamål. Regeringen konstaterar att det är angeläget att lagstiftningen inte hindrar en berättigad användning av modern teknik. Regeringen skriver vidare att det är angeläget att lagstiftningen inte ställer upp för höga krav för exempelvis Polismyndighetens eller kommunernas möjligheter att vid behov använda tekniken som ett led i att skapa trygga offentliga miljöer.

Sammanfattningsvis bör syftet med kamerabevakningslagen vara att tillgodose behovet av kamerabevakning för berättigade ändamål och att skydda fysiska personer mot otillbörliga intrång i den personliga integriteten vid sådan bevakning.

Begreppet kamerabevakning

Med kamerabevakning avses, enligt regeringens lagförslag:

1. att en tv-kamera, ett annat optisk-elektroniskt instrument eller en därmed jämförbar utrustning, utan att manövreras på platsen, används på ett sätt som innebär varaktig eller regelbundet upprepade personbevakning,
2. att en separat teknisk anordning för avlyssning eller upptagning av ljud används i samband med sådan användning av utrustning som avses i 1, eller
3. att en separat teknisk anordning används för att behandla bild- och ljudmaterial som tagits upp med sådan utrustning som avses i 1 eller 2.

Regeringen uppger att tanken med den nya lagstiftningen är att eftersträva ett mer teknik neutralt tillämpningsområde än vad som är fallet med den nuvarande regleringen. Begreppet ”utan att manövreras på platsen” behålls oförändrat, men avgörande för bedömningen ska vara hur kameran faktiskt används. Begreppet personbevakning bör enligt regeringen ges motsvarande innebörd som begreppet personövervakning i kameraövervakningslagen. Med detta avses att människor kan identifieras genom bevakningen. För att en möjlighet till identifiering ska anses föreligga krävs att sådana kännetecken kan observeras som gör att man utan större osäkerhet kan skilja de personer som observeras från andra personer. Så är t.ex. fallet om hela personen eller personens ansikte syns tydligt. Även sådant som utmärkande klädsel, speciella kropps rörelser eller särskild kropps konstitution kan dock möjliggöra identifiering. Begreppet personbevakning är snävare än begreppet personuppgiftsbehandling. Detta innebär att exempelvis kameror som används i parkeringshus enbart för att läsa av bilars registreringsnummer inte omfattas av lagens tillämpningsområde. Vad som anses som varaktig personbevakning

måste avgöras från fall till fall. Utplacering och användning av kameror på platser där människor passerar mer sällan men med viss regelbundenhet, exempelvis i närheten av en gångstig i skogen, omfattas av lagens tillämpningsområde. Om kameran används på ett sätt som endast innebär enstaka fall av helt kortvarig personbevakning bör lagen dock inte vara tillämplig. Så kan t.ex. vara fallet med kameror som används på svårtillgängliga platser i utomhusmiljöer eller som placerats för att kontrollera en industriell tillverkningsprocess i vars närhet människor normalt inte ska befinna sig, även om någon vid ett enstaka tillfälle kan råka göra det.

Sammanfattningsvis innebär detta att både kameraanvändning med det direkta syftet att bevaka människor och kameraanvändning för andra syften, men där människor under en längre tid eller någorlunda regelbundet kommer in i kamerans upptagningsområde, omfattas av lagens tillämpningsområde.

Kamerabevakningslagen föreslås, precis som tidigare, inte gälla vid kamerabevakning som en fysisk person utför som ett led i en verksamhet av rent privat natur eller som har samband med hans eller hennes hushåll och hemlig kameraövervakning enligt 27 kap. rättegångsbalken eller lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott. Nytt för kamerabevakningslagen är att undantag från lagens tillämpningsområde görs för kamerabevakning i en verksamhet som omfattas av tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen, eller kamerabevakning för journalistiska eller akademiska ändamål eller för konstnärligt eller litterärt skapande.

Ett begränsat tillståndskrav

Den nya lagen innehåller inget generellt tillståndskrav. Enligt regeringens bedömning kan kamerabevakningslagen inte innehålla ett generellt tillståndskrav eftersom kamerabevakning inom tillämpningsområdet för EU:s dataskyddsförordning endast delvis kan omfattas av ett sådant krav. Inte heller kan ett krav på anmälan av det slag som finns i kameraövervakningslagen behållas generellt. Kamerabevakningslagen kan innehålla ett tillståndskrav för sådan kamerabevakning som omfattas av EU:s dataskyddsdirektiv eller faller utanför EU-regleringens tillämpningsområde.

Regeringen föreslår att tillstånd ska krävas till kamerabevakning av en plats dit allmänheten har tillträde, om bevakningen ska bedrivas av en myndighet. Regeringen anför att ett tillståndskrav för myndigheter garanterar ett starkt integritetsskydd och att det inte har framkommit att ett tillståndskrav i sig skulle utgöra ett hinder eller försvåra ändamålsenlig kamerabevakning i de aktuella myndigheternas verksamhet. Regeringen skriver vidare att ett tillståndskrav underlättar tillsynsarbetet och ger goda förutsättningar för tillsynsmyndigheten att i förväg göra bedömningar av kamerabevakningens tillåtlighet. Tillståndskrav ska även gälla om kamerabevakning av en plats dit allmänheten har tillträde ska bedrivas av någon annan än en myndighet som utför en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning,

kollektivavtal eller beslut som utfärdats med stöd av lag eller annan författning. Regeringens motiverar sitt förslag med att det skulle framstå som inkonsekvent att kräva tillstånd till kamerabevakning för myndigheter men inte när ett privaträttsligt subjekt ska bedriva kamerabevakning för att utföra en sådan uppgift av allmänt intresse, särskilt som sådan kamerabevakning kan vara mycket integritetskänslig.

Som tidigare har beskrivits kommer ett tillståndskrav inte att kunna gälla för merparten av privata subjekts kamerabevakning till följd av de aktuella anpassningarna till EU-regleringen. Detsamma gäller en reglering om kameraövervakning som är tillåten efter anmälan. Många remissinstanser välkomnar en sådan ordning och förutser att det kommer att innebära ökade möjligheter till kamerabevakning jämfört med i dag, bl.a. inom skogsbruk, lantbruk och jakt. Regeringen instämmer och anför att mycket talar för att kamerabevakning utanför det tillståndspliktiga området kommer att vara tillåten i högre utsträckning än vad som är fallet i dag. Enligt regeringen beror detta framför allt på att dataskyddsförordningen tillåter personuppgiftsbehandling för fler ändamål än vad som följer av den nuvarande kameraövervakningslagen. Regeringen framhåller dock att kamerabevakning utanför det tillståndspliktiga området inte kommer att kunna ske fritt framöver. I normalfallet gäller exempelvis dataskyddsförordningens grundläggande krav på laglig behandling av personuppgifter enligt artikel 6 och de allmänna principer om bl.a. ändamålsbegränsning och lagringsminimering som ställs upp i artikel 5.1. Enskilda subjekts kamerabevakning kommer oftast att grunda sig på en intresseavvägning i enlighet med artikel 6.1 f. i dataskyddsförordningen. Detta innebär att kamerabevakningen kommer att vara tillåten om den är nödvändig för ändamål som rör den personuppgiftsansvariges eller tredje parts berättigade intressen, om inte den registrerades intressen eller grundläggande rättigheter och friheter väger tyngre.

Polismyndighetens kamerabevakning

När det gäller Polismyndighetens kamerabevakning i brottsbekämpande syfte skriver regeringen att sådan bevakning ofta sker av platser där många människor rör sig och att den är direkt inriktad på att kontrollera människors förehavanden. Regeringen anför att ordningen med ett tillståndskrav för kamerabevakning i de verksamheter och syften som avses i det nya dataskyddsdirektivet har funnits länge och är avsedd att garantera ett starkt skydd mot bevakning av enskilda och samtidigt ge ändamålsenliga möjligheter till kamerabevakning. Utredningens kartläggning visar emellertid på en alltför restriktiv tillämpning av möjligheterna att få tillstånd. Regeringen framhåller också att det har framkommit att ett tillståndsförfarande kan innebära tidsödande administration och minskad flexibilitet i det brottsbekämpande arbetet.

Ett tillståndsförfarande kan enligt propositionen innebära vissa fördelar från verksamhetssynpunkt. När ett tillstånd har utfärdats får den som bedriver kamerabevakningen ett klart besked att rätta sig efter i stället för att riskera invändningar och tillsynsprocesser efter det att kamerabevakningen har kommit igång. Att behålla tillståndskravet och samtidigt närmare reglera villkoren för när sådana tillstånd ska utfärdas kan dessutom innebära möjligheter att snabbt få till stånd en enhetlig och mer ändamålsenlig rättstillämpning på området.

Det som nu har redovisats talar i och för sig för att kamerabevakningslagen bör innehålla ett krav på tillstånd också för sådan kamerabevakning som träffas av det nya dataskyddsdirektivet. Regeringen är samtidigt angelägen om att sådan kamerabevakning som Polismyndigheten och vissa andra brottsbekämpande myndigheter bedriver inte försvåras om ett fullgott integritetsskydd kan uppnås på andra sätt. Ett alternativ till tillståndskravet skulle exempelvis kunna vara någon form av anmälningsskyld. Detta skulle minska de administrativa bördor som Polismyndigheten hänvisar till och samtidigt ge tillsynsmyndigheten goda möjligheter att undersöka om kamerorna används i enlighet med gällande regleringar.

Som framgår av avsnittet Tidigare utskottsbehandling har riksdagen gett regeringen till känna att polisens tillståndskrav för kameraövervakning ska tas bort och ersättas av en anmälningsskyld senast i samband med att den nya kamerabevakningslagen träder i kraft den 25 maj 2018. Regeringen anför i propositionen att den instämmer i att polisens tillståndskrav bör tas bort och i första hand ersättas av en anmälningsskyld. Eftersom frågan inte behandlas närmare av utredningen och med hänsyn till frågans komplexitet har det enligt regeringen inte varit möjligt att hinna ta fram ett förslag, inom ramen för regeringsformens beredningskrav, som kan behandlas i detta lagstiftningsärende. Regeringen tillsatte därför den 14 december 2017 en särskild utredare med uppdrag att föreslå åtgärder som kan underlätta kameraövervakning i brottsbekämpande syfte (dir. 2017:124). Syftet med utredningen är att säkerställa att myndigheternas möjlighet att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda brott och att skydda mot samt förebygga och förhindra hot mot den allmänna säkerheten, ska vara flexibel och verksamhetsanpassad. Utredningen ska mot denna bakgrund föreslå förenklingar för sådan kamerabevakning som bl.a. Polismyndigheten men också andra brottsbekämpande myndigheter bedriver, med utgångspunkten att tillståndsskylden ska tas bort och i första hand ersättas med en anmälningsskyld. I denna del ska utredningens förslag redovisas senast den 15 augusti 2018.

Sammanfattningsvis uppger regeringen att kamerabevakningslagen mot denna bakgrund tills vidare bör innehålla ett tillståndskrav som huvudregel för sådan kamerabevakning som omfattas av det nya dataskyddsdirektivets tillämpningsområde. Tillståndskravet ska endast avse platser dit allmänheten har tillträde.

Möjligheterna att få tillstånd ska förbättras

Regeringen skriver i propositionen att möjligheterna att få tillstånd för kamerabevakning bör förbättras generellt och att det är särskilt betydelsefullt att tillstånd beviljas i tillräcklig utsträckning för sådan kamerabevakning som används i brottsbekämpande syften och för att skapa tryggare offentliga miljöer. Regeringens förslag innebär att tillstånd till kamerabevakning ska ges om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

Vid bedömningen av intresset av kamerabevakning ska det särskilt beaktas om bevakningen behövs för att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på en brottsutsatt plats eller på en annan plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom
2. förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar
3. utöva kontrollverksamhet
4. förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor
5. tillgodose andra därmed jämförliga ändamål.

Enligt förslaget ska det således räcka att en plats *kan betraktas som brottsutsatt* för att det ska beaktas särskilt vid tillståndsprövningen, vilket ska jämföras med nuvarande praxis då det krävs att en plats *är särskilt brottsutsatt* för att intresset av brottsbekämpning ska beaktas särskilt vid tillståndsprövningen. Regeringen anför bl.a. att det ska kunna visas att det finns problem med brottslighet där bevakningen ska ske, men att det inte ska krävas någon utredning om att brottsligheten är påtagligt hög. Vidare bör vissa typer av platser på grund av platsens karaktär i princip kunna förutsättas vara brottsutsatt utan att det behöver bevisas i det enskilda fallet. För att kamerabevakning i brottsbekämpande syften ska vara verkningsfull och materialet kunna användas i utredningar och vid lagföring krävs regelmässigt en rätt att spela in bildmaterial. Det krav som tidigare gällt enligt praxis att en plats i princip måste kunna visas vara särskilt brottsutsatt för att bildinspelning ska vara tillåten bör därför inte längre gälla. Regeringen anför dock samtidigt att inspelning eller avlyssning av ljud även framöver bör bli föremål för en noggrann prövning i det enskilda fallet. Regeringen skriver vidare att det ibland kan vara svårt att slå fast att en plats är brottsutsatt samtidigt som det på objektiva grunder kan konstateras att det finns ett påtagligt behov av kamerabevakning på platsen i trygghetsskapande syfte och anger som exempel asylboenden, vissa myndigheters entréer eller vissa offentliga platser där riskerna för terrorattentat eller andra typer av angrepp mot människor eller egendom av någon anledning är särskilt stora. Mot bakgrund av att utredningens kartläggning har visat att det kan vara mycket svårt att få tillstånd för kamerabevakning när man åberopar förhöjda hotbilder anför regeringen

som sin mening att Polismyndighetens och andra brottsbekämpande myndigheters bedömningar om tillfälliga eller mer bestående förhöjda hotbilder i regel ska utgöra tillräckligt underlag för att konstatera att det föreligger en sådan risk för angrepp som ska beaktas särskilt när man bedömer om det finns intresse av kamerabevakning.

Som skäl för punkt 2 uppger regeringen att exempelvis kommuner ska ha betydligt större möjligheter än i dag att kamerabevaka platser där det regelmässigt förekommer brottslighet och andra ordningsstörningar. Punkt 3 förväntas förbättra bl.a. Tullverkets möjlighet att använda kamerabevakning i sin verksamhet vid exempelvis flygplatser och hamnar.

Så som nämndes ovan bör vid intresseavvägningen, precis som i dag, intresset av kamerabevakningen vägas mot den enskildes intresse av att inte bli bevakad. En sådan bestämmelse är förenlig med EU-regleringen och innebär enligt regeringen ett fortsatt starkt skydd för den personliga integriteten. Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska det särskilt beaktas

1. hur bevakningen ska utföras
2. om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas
3. vilket område som ska bevakas.

Enligt regeringens bedömning kommer den administrativa bördan i samband med ett ansökningsförfarande för exempelvis Polismyndigheten att bli mindre än i dag.

Undantagen från tillståndskravet ska behållas och utvidgas

I propositionen föreslår regeringen vissa undantag från tillståndskravet. Undantagen motsvarar i huvudsak sådan kameraövervakning som är undantagen från tillståndsplikten eller är tillåten efter anmälan enligt kameraövervakningslagen. Undantag som föreslås är bl.a. viss kamerabevakning vid skyddsobjekt. Enligt regeringens bedömning föreligger ett ökat behov av kamerabevakning i samhället på vissa strategiska platser. Regeringen föreslår därför att undantaget utvidgas till att också avse sådana skyddsobjekt som avses i 5 § 5 skyddslagen (2010:305) liksom byggnader, andra anläggningar och områden som används för eller är avsedda för fredstida krishantering enligt 4 § 4 skyddslagen. Regeringen bemöter vidare i propositionen ett remissvar om behovet av en utvidgning av det område som får bevakas i anslutning till ett skyddsobjekt. Remissinstansen anför att det bättre skulle korrespondera med behovet av bevakning och skyddsvakternas befogenhet. Regeringen gör bedömningen att det saknas underlag för att göra en sådan utvidgning i det aktuella lagstiftningsärendet, vilket innebär att det tillståndsfria området runt ett skyddsobjekt kommer att vara begränsat till området i skyddsobjektets omedelbara närhet. Regeringen pekar avslutningsvis på att de förbättrade möjligheterna att få tillstånd som

lagförslaget innebär bör innebära att det finns goda möjligheter att bevilja ett tillstånd för kamerabevakning av ett större område om det av en särskild anledning finns en förhöjd hotbild mot det aktuella skyddsobjektet.

Regeringen föreslår vidare undantag för viss kamerabevakning som sker i en tunnelbanevagn och av en tunnelbanestation. Jämfört med den nuvarande regleringen utvidgas undantaget till att omfatta bevakning som har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott eller förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor. Undantagen från tillståndskrav utvidgas för kamerabevakning som har samband med postverksamhet, kamerabevakning i parkeringshus och kameraövervakning för säkerheten i trafiken.

Vidare föreslår regeringen att undantagen från tillståndskravet inte ska innehålla några begränsningar för hur kameran ska vara monterad, vilken optik som får användas eller huruvida ljud får avlyssnas eller tas upp.

Viss kamerabevakning som tidigare varit undantagen från tillståndskravet kommer inte längre att vara tillståndspliktig i enlighet med det mer begränsade tillståndskrav som föreslås ska gälla enligt kamerabevakningslagen. Som regeringen påpekar innebär det inte att den övervakningen blir oreglerad. Regeringen skriver att den i vissa avseenden kommer att vara föremål för en mer omfattande reglering än i dag till skydd för den personliga integriteten och att den som bedriver kamerabevakning som inte är föremål för ett tillståndskrav i första hand måste se till att kamerabevakningen är förenlig med regleringen i dataskyddsförordningen eller någon annan tillämplig personuppgiftsreglering. I vissa fall kan sådan kamerabevakning t.ex. kräva en konsekvensbedömning dataskydd och en skyldighet att samråda med tillsynsmyndigheten.

Slutligen uppger regeringen att det saknas underlag att i det aktuella lagstiftningsärendet närmare överväga ett undantag från tillståndskravet för viss kamerabevakning inom hälso- och sjukvården. Precis som har beskrivits ovan påpekar dock regeringen att möjligheterna att få tillstånd för kamerabevakning på platser av det aktuella slaget där det finns problem med brottslighet och andra störningar kommer att förbättras genom regeringens förslag eftersom det vid tillståndsprövningen ska beaktas särskilt om kamerabevakningen behövs för att platsen är brottsutsatt eller för att det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet till person eller på egendom.

De tillfälliga undantagen ska behållas och utvidgas

Regeringen föreslår att de tillfälliga undantagen från kravet på tillstånd till kamerabevakning ska behållas och utvidgas. Det gäller bl.a. viss kamerabevakning som bedrivs av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen i samband med risk för allvarlig brottslighet. Jämfört med den nuvarande regleringen förlängs undantaget till att gälla under högst tre månader.

Undantaget utvidgas dessutom till att omfatta alla typer av allvarlig brottslighet och även innefatta kamerabevakning som sker i syfte att upptäcka sådan brottslighet eller utreda eller lagföra sådana brott. Begreppet utreda och lagföra brott syftar precis som i andra bestämmelser i kamerabevakningslagen på brott som ännu inte har begåtts och inte på arbetet i en pågående förundersökning. Regeringen framhåller vidare att det inte krävs en misstanke om ett visst konkret brott för att undantaget ska vara tillämpligt utan det räcker med att det av en särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet. Slutligen anför regeringen att en utvidgning av det aktuella undantaget från en till tre månader innebär bl.a. förbättrade möjligheter för Polismyndigheten och Säkerhetspolisen att i händelse av ett förhöjt terrorhot snabbt sätta in kamerabevakning på strategiska platser under en längre men ändå begränsad tid.

Krav på upplysning

Regeringen föreslår att upplysning om kamerabevakning ska lämnas genom tydlig skyltning eller på något annat verksamt sätt. Vidare föreslås att om ljud kan avlyssnas eller tas upp vid bevakningen ska en särskild upplysning lämnas om detta. Till skillnad från utredningens förslag innehåller propositionen således inga krav på att upplysningen ska innehålla kontaktuppgifter eller andra uppgifter om kameraövervakningen utan endast uppgift om att platsen är kamerabevakad. Som skäl för detta anför regeringen att exempelvis kontaktuppgifter skulle kunna medföra risker för hot och trakasserier samt innebära ett återkommande behov av att byta ut skyltarna. Enskildas rätt till information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär ska i stället regleras av bestämmelser i EU:s dataskyddsförordning, brottsdatalagen och annan tillämplig personuppgiftsreglering.

Förslaget till ny kamerabevakningslag innehåller även undantag från upplysningskravet och rätten till information. De nu gällande undantagen behåll och utvidgas.

Ett förstärkt integritetsskydd

För att säkerställa integritetsskyddet för arbetstagare hos privata arbetsgivare som inte utför en uppgift av allmänt intresse föreslår regeringen att kamerabevakningslagen ska innehålla en bestämmelse som upplyser om att det i fråga om arbetsgivares kamerabevakning av en arbetsplats finns bestämmelser om förhandlingsskyldighet i 11–14 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

Regeringen gör vidare bedömningen att integritetsskyddet vid kamerabevakning förstärks genom att regleringen i EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen och brottsdatalagen kommer att gälla i tillämpliga delar. Kamerabevakningslagen ska därför inte innehålla särskilda bestämmelser om allmänna principer för behandling av personuppgifter, lagringstid, rättigheter för enskilda, skyldigheter för personuppgiftsansvariga

och personuppgiftsbiträden eller överföring av personuppgifter till tredjeland eller internationella organisationer.

Sekretess och tystnadsplikt

I propositionen föreslår regeringen att den som befattar sig med en uppgift som har inhämtats genom kamerabevakning inte obehörigen får röja eller utnyttja det som han eller hon har fått veta om någon enskilds personliga förhållanden. I det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas. Förslaget motsvarar det som gäller i dag i enlighet med kameraövervakningslagen.

Tillsyn, sanktioner och rättsmedel

I propositionen föreslår regeringen att den myndighet som regeringen bestämmer ska utöva tillsyn över kamerabevakning enligt kamerabevakningslagen. Regeringen skriver vidare att Datainspektionen ska vara tillsynsmyndighet och att detta ska regleras i en förordning. I kameraövervakningslagen är tillsynsansvaret delat mellan Datainspektionen och länsstyrelserna. Tillsynen enligt kamerabevakningslagen måste ordnas på ett sätt som är förenligt med EU-regleringen. Det innebär bl.a. att den myndighet som utövar tillsyn över kamerabevakning måste uppfylla de krav på tillsynsmyndighetens oberoende, organisation och befogenheter som gäller enligt både dataskyddsförordningen och dataskyddsdirektivet. Regeringen anför att utredningen om tillsynen över den personliga integriteten (Ju 2015:02) har gjort bedömningen att Datainspektionen uppfyller dessa krav (SOU 2016:65 s. 140–153). Utredningen föreslår också att Datainspektionen ska utses till svensk tillsynsmyndighet enligt både dataskyddsförordningen och dataskyddsdirektivet samt att detta ska regleras på förordningsnivå i myndighetens instruktion. Dessutom utgår förslagen till dataskyddslag och brottsdatalog från att tillsynsansvaret enligt dataskyddsförordningen och dataskyddsdirektivet kommer att samlas hos Datainspektionen.

Tillsynsmyndigheten föreslås ska få ta ut en sanktionsavgift av den som bedriver kamerabevakning och bryter mot lagens bestämmelser om tillstånds- och upplysningskrav. Detsamma ska gälla för den som inte följer villkoren i ett beslut om tillstånd eller i ett beslut om undantag från upplysningskravet.

Vid överträdelse av bestämmelser i kamerabevakningslagen eller av beslut som utfärdats med stöd av lagen föreslås i propositionen att bestämmelser om rätt till ersättning i EU:s dataskyddsförordning ska tillämpas. För kamerabevakning som omfattas av brottsdatalogen ska i stället bestämmelserna om skadestånd i den lagen tillämpas.

Tillsynsmyndighetens beslut enligt kamerabevakningslagen ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. När ett beslut överklagas är tillsynsmyndigheten motpart i domstolen. Det föreslås vidare att beslut om tillstånd till kamerabevakning och om undantag från kravet på upplysning ska få överklagas även av den kommun där bevakningen ska ske och, om

kamerabevakningen ska avse en arbetsplats, av en organisation som företräder arbetstagarna på arbetsplatsen. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Slutligen anför regeringen att det inte finns behov av någon rätt för tillsynsmyndigheten att utfärda föreskrifter som rör tillämpningen av kamerabevakningslagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen skriver att kamerabevakningslagen bör träda i kraft så snart som möjligt men på grund av att lagen innehåller bestämmelser som både kompletterar dataskyddsförordningen och genomför det nya dataskyddsdirektivet bör kamerabevakningslagen inte träda i kraft förrän samtliga dessa regleringar har börjat gälla. Det föreslås därför att lagen ska träda i kraft den 1 augusti 2018 och att kameraövervakningslagen ska upphöra att gälla vid samma tidpunkt.

Tillstånd till kameraövervakning som har beslutats enligt kameraövervakningslagen och som avser kamerabevakning som omfattas av kravet på tillstånd i den nya lagen ska fortfarande gälla. Övriga tillstånd som har beslutats enligt kameraövervakningslagen ska inte längre gälla.

Konsekvenser av förslagen

Regeringen skriver att förslagen väntas ge positiva effekter för det brottsförebyggande arbetet och för att motverka brottslighet i övrigt. Regeringen anför att kamerabevakning är ett verktyg bland flera som kan hjälpa till att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslighet och bidra till att begångna brott kan utredas och lagföras. Undersökningar, både svenska och utländska, visar att kamerabevakning har vissa brottsförebyggande effekter. Regeringen uppger att förslagen som helhet innebär att möjligheterna att bedriva kamerabevakning ökar, inte minst för brottsbekämpande ändamål. Kamerabevakning kommer i större utsträckning att få ske utan tillstånd, och i de fall tillstånd krävs kommer det att bli lättare att få. Enligt regeringens uppfattning väntas dessa ökade möjligheter till kamerabevakning ge positiva effekter för det brottsförebyggande arbetet. De bedöms också ge positiva effekter för att motverka brottslighet i övrigt, eftersom material från kamerabevakning i större utsträckning kommer att användas för att utreda och lagföra brott. Att begångna brott utreds och lagförs kan vidare bidra till att straffsystemet får avsedd generell brottsavhållande verkan.

Regeringen gör bedömningen att förslagen innebär ett förstärkt skydd för enskildas personliga integritet och att de på sikt kan förbättra möjligheterna att nå de integrationspolitiska och jämställdhetspolitiska målen.

Regeringen skriver att kamerabevakning typiskt sett innebär ett intrång i rätten till skydd för den personliga integriteten och att ökade möjligheter att bedriva kamerabevakning därför kan medföra högre risker för den personliga integriteten. Regeringen anför att det också kan vara en kränkning av den

personliga integriteten att bli utsatt för brott och att i den mån de ökade möjligheterna att bedriva kamerabevakning leder till minskad brottslighet kan därför en förbättring av integritetsskyddet uppnås.

Andra åtgärder som regeringen bedömer kommer att stärka integritetsskyddet är att det tydliggörs att bestämmelserna om förhandlingsskyldighet i lagen om medbestämmande i arbetslivet kan vara tillämpliga inför beslut om kamerabevakning på arbetsplatser och att tillsynen på området samlas hos en myndighet.

Pågående arbeten

Som anförts ovan har regeringen tillsatt en särskild utredare som bl.a. ska föreslå åtgärder som kan underlätta kameraövervakning i brottsbekämpande syfte (dir. 2017:124). Utredaren ska även bl.a. analysera ett utökat undantag för kameraövervakning av allmänna transportmedel och stationer. Utredaren ska bl.a.

- kartlägga behovet av förenklade regler vid kameraövervakning i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda brott
- kartlägga behovet av förenklade regler vid kameraövervakning i syfte att skydda mot samt förebygga och förhindra hot mot den allmänna säkerheten
- föreslå förenklingar utifrån kartläggningen, med utgångspunkten att tillståndsplikten för kameraövervakning ska tas bort och i första hand ersättas med en anmälningsplikt
- överväga om det finns skäl för förenklade regler även när det gäller annan kameraövervakning än sådan som de ovan berörda myndigheterna bedriver i brottsbekämpande syfte
- analysera behovet av integritetsskyddande åtgärder när det blir enklare att använda kameraövervakning
- analysera vilka effekter förenklade möjligheter till kameraövervakning i brottsbekämpande syfte kommer att få för en effektiv tillsyn
- analysera om man bör införa ett utökat undantag från tillståndsplikten för kameraövervakning av allmänna transportmedel och stationer
- lämna de författningsförslag som bedöms lämpliga.

Uppdraget att föreslå åtgärder som kan underlätta kameraövervakning i brottsbekämpande syfte ska redovisas senast den 15 augusti 2018, och uppdraget att analysera möjligheterna till ett utökat undantag från tillståndsplikten för kameraövervakning av allmänna transportmedel och stationer ska redovisas senast den 15 februari 2019.

Tidigare utskottsbehandling

Utskottet har återkommande behandlat frågor om kamerabevakning under senare år och, som tidigare framgått, föreslagit flera tillkännagivanden.

Riksdagen har bl.a. tillkännagett för regeringen att det bör bli möjligt för polisen att i större utsträckning än i dag använda sig av kameraövervakning i områden som är utsatta för allvarlig brottslighet. Utskottet anförde i det sammanhanget att det är bra att regeringen gett en särskild utredare i uppdrag att utreda vissa frågor om kameraövervakning med det uttalade syftet att säkerställa att kameraövervakning kan användas där det behövs för att bekämpa brott och samtidigt garantera ett starkt skydd för den personliga integriteten. Utskottet framförde vidare att det dock är viktigt att detta leder fram till en ordning som gör det lättare för polisen att använda kameraövervakning i de områden där brottsligheten är som störst (bet. 2016/17:JuU17 punkt 1, rskr. 2016/17:212).

I betänkande 2017/18:JuU19 föreslog utskottet, med stöd av sin initiativvärd i 9 kap. 16 § riksdagsordningen, att riksdagen för regeringen skulle tillkänna att kravet på att polisen ska söka tillstånd för kameraövervakning ska tas bort och ersättas av en anmälningsplikt. Ändringen skulle enligt utskottets förslag till tillkännagivande införas senast i samband med att den nya kamerabevakningslagen träder i kraft den 25 maj 2018. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2017/18:127). Utskottet anförde följande i sitt ställningstagande:

Det finns i Sverige i dag bostadsområden som i allt större utsträckning kommit att påverkas av brottslighet och otrygghet. Utskottet anser att det är angeläget med en kraftsamling för att förebygga brott och öka tryggheten, inte minst i socialt utsatta områden. Polisen måste kunna agera snabbt för att bryta negativa trender i brottsutsatta områden, och till det arbetet krävs verkningsfulla verktyg. Dagens tillståndsförfarande för kameraövervakning är tidskrävande och försämrar polisens möjligheter till kameraövervakning. Den utredning om kameraövervakning som överlämnades till regeringen i juni 2017 överensstämmer inte med samhällsutvecklingen och polisens ökade behov. Det kan nämnas att en av utredningens experter i ett särskilt yttrande anförde att polisens tillståndskrav borde ha slopats. Utskottet har som framkommit tidigare anført att tillgången till information från kameraövervakning i många fall är avgörande för polisens möjlighet att förebygga brott, avbryta pågående brottslighet och utreda begångna brott och att polisens möjlighet till kameraövervakning behöver förbättras ytterligare.

Utskottet föreslår därför att polisens tillståndskrav för kameraövervakning ska tas bort och ersättas av en anmälningsplikt. När polisen gör en anmälan om kameraövervakning ska polisen, förutom det som i dag krävs vid en anmälan enligt 21 § kameraövervakningslagen, ange skälen till att andra åtgärder visat sig otillräckliga. Förslaget ska genomföras senast i samband med att den nya kamerabevakningslagen träder i kraft den 25 maj 2018. Efter två år ska en utredning tillsättas för att utvärdera och analysera effekterna av lagändringen.

Utskottet noterar att frågan för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Utskottet befarar dock att bredningen, trots att det finns en bred majoritet för att ta bort kravet på tillstånd för polisen, riskerar att ta för lång tid. Under den tiden begränsas polisens möjlighet till

kameraövervakning, och svensk polis får sämre förutsättningar än polis i övriga europeiska länder att skaffa uppgifter för att bekämpa brott. Det är självklart viktigt att regeringsformens krav på beredning iaktas. Som framkommit bestäms kravets faktiska innehåll av det aktuella ämnets natur. Det är utskottets uppfattning att den tid som återstår innan den nya kamerabevakningslagen ska träda i kraft är fullt tillräcklig för att en väl avvägd och ändamålsenlig lagstiftning ska kunna tas fram. Det handlar i första hand om vilka prioriteringar regeringen gör och vilka resurser regeringen väljer att avsätta för beredningen av ärendet.

Riksdagen har vidare tillkännagett att regeringen bör överväga att införa ett undantag från tillståndsplikten när det gäller kameraövervakning av vilt (bet. 2014/15:JuU15, rskr. 2014/15:139). Riksdagen har därefter tillkännagett att regeringen snarast bör gå riksdagens tidigare beslut till mötes och återkomma med ett förslag om att ersätta tillståndsplikten för kameraövervakning med ett anmälningsförfarande (bet. 2016/17:MJU4, rskr. 2016/17:26 och rskr. 2016/17:27).

Frågan om utökade möjligheter till kameraövervakning berördes även i årets budgetbetänkande (bet. 2017/18:JuU1 s. 50). Utskottet vidhöll att polisens möjlighet till kameraövervakning behöver förbättras ytterligare och anförde att man kommer att följa utvecklingen på området.

Regeringens redovisning av tillkännagivandena

I propositionen uppger regeringen att riksdagsskrivelserna med tillkännagivandena om kameraövervakning av vilt är slutbehandlade genom de förslag som lämnas i propositionen.

När det gäller tillkännagivandet om att åstadkomma en ordning som gör det möjligt för polisen att i större utsträckning än i dag använda kameraövervakning i områden som är utsatta för allvarlig brottslighet hänvisar regeringen till avsnitt 6 i propositionen, i vilket det föreslås ett mer begränsat tillståndskrav än vad som gäller i dag (s. 50–85).

När det gäller tillkännagivandet om att ta bort kravet på polisens tillståndskrav anför regeringen i huvudsak följande. Mycket talar för att kamerabevakningslagen bör innehålla ett krav på tillstånd som träffas av det nya dataskyddsdirektivet men regeringen är samtidigt angelägen om att en sådan kamerabevakning som Polismyndigheten och vissa andra brottsbekämpande myndigheter bedriver inte försvåras om ett fullgott integritetsskydd kan uppnås på andra sätt. Ett alternativ till tillståndskravet skulle kunna vara någon form av anmälningsplikt. Det skulle minska de administrativa bördor som Polismyndigheten hänvisar till och samtidigt ge tillsynsmyndigheten goda möjligheter att undersöka om kamerorna används i enlighet med gällande regleringar. Regeringen instämmer således i riksdagens tillkännagivande om att polisens tillståndskrav bör tas bort och i första hand ersättas av en anmälningsplikt. Frågan behandlas dock inte närmare av utredningen, och med hänsyn till frågans komplexitet har det inte varit möjligt att hinna ta fram förslag, inom ramen för regeringens beredningskrav, som kan

behandlas i detta lagstiftningsärende. Regeringen har dock tillsatt en utredning med uppdrag att föreslå förenklingar vid kamerabevakning i brottsbekämpande syfte. Utredningen, i den del som avser förenklingar som bl.a. Polismyndigheten och andra brottsbekämpande myndigheter bedriver, ska redovisas senast den 15 augusti 2018. Avslutningsvis anför regeringen att kamerabevakningslagen mot denna bakgrund tills vidare bör innehålla ett tillståndskrav som huvudregel för sådan kamerabevakning som omfattas av det nya dataskyddsdirektivets tillämpningsområde. Enligt regeringens bedömning finns det dock ett tydligt behov av att förbättra möjligheterna att få tillstånd och att införa utvidgade undantag från tillståndskravet, vilket återspeglas i de förslag som lämnas i propositionen.

Motioner

Avslag på propositionen

I motion 2017/18:4170 av Linda Snecker m.fl. (V) yrkas avslag på regeringens proposition. Motionärerna anför att ökad kamerabevakning inte är den effektivaste lösningen på kriminalitet och att en ökad kamerabevakning innebär risker för den personliga integriteten.

Ändring av den föreslagna kamerabevakningslagen

I motion 2017/18:4172 av Adam Marttinen och Patrick Reslow (SD, -) yrkande 1 begärs att lagtexten i 9 § kamerabevakningslagen ska ha den utformning som framgår av bilaga 3. Motionärerna vill att den föreslagna kamerabevakningslagen ändras så att Polismyndigheten inte omfattas av tillståndsplikten.

Polisens kamerabevakning

I motion 2017/18:4172 av Adam Marttinen och Patrick Reslow (SD, -) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att tillstånd inte ska krävas för den kamerabevakning som Polismyndigheten bedriver. Ett likalydande yrkande framförs i motion 2017/18:4176 av Tomas Tobé m.fl. (M, L, C, KD) med tillägget att även andra brottsbekämpande myndigheter ska undantas från den föreslagna kamerabevakningslagen. Även i motion 2017/18:3192 av Tomas Tobé m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 5, i partimotion 2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 16 och i motion 2017/18:3898 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 4 framförs förslag om att underlätta polisens möjligheter till kamerabevakning.

I motion 2017/18:2045 av Markus Wiechel (SD) yrkas att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om att polisen kan ges tillgång till befintliga kameror i syfte att säkerställa polisens möjlighet att snabbt kunna använda sig av befintliga kameror i de fall polisen utreder, följer eller försöker stoppa ett pågående brott.

Kameraövervakning av vilt samt av skogs- och lantbruksmaskiner

I motion 2017/18:295 anför Eskil Erlandsson och Anders Åkesson (båda C) att det behövs en lagändring för att det ska bli enklare att få tillstånd för kameraövervakning vid tillfälliga arbetsplatser i syfte att motverka skadegörelse, olyckor och stölder samt för viltövervakning.

I motion 2017/18:1316 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 1 föreslås att tillståndsgivningen för kameraövervakning av åtel ska förenklas. Eskil Erlandsson m.fl. (C) anför i motion 2017/18:3855 yrkande 74 att det för kameraövervakning av viltåtel ska vara tillräckligt med anmälningsplikt i stället för tillståndsplikt.

Staffan Danielsson och Kristina Yngwe (båda C) anför i motion 2017/18:1786 att det bör göras möjligt för företagare att sätta upp övervakningskameror om företagaren anser att övervakningskameror är nödvändiga för att förhindra stölder av fordon och maskiner.

I motion 2017/18:2606 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8 föreslås att det ska bli enklare att kameraövervaka skogsmaskiner. Motionärerna anför att det inte bör finnas krav på att ange namn och adress på övervakningskameror utan att det ska anses tillräckligt att på något annat sätt knyta kameran till dess ägare, t.ex. genom jägar-id. Ett liknande yrkande framförs i motion 2017/18:3425 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 5. Även i motion 2017/18:3312 av Erik Ottosson (M) yrkande 1 anför att det bör vara möjligt att märka viltkameror endast med Naturvårdsverkets jägar-id för att kravet om upplysningsplikten ska anses tillgodosett.

Kameraövervakning vid skolor

Adam Marttinen (SD) och Patrick Reslow (-) föreslår i motion 2017/18:888 yrkande 10 att tillstånd alltid ska ges när kommunala eller statliga skolor ansöker om tillstånd för kameraövervakning, förutom när det finns synnerliga skäl som talar mot bifall.

Kameraövervakning vid skyddsobjekt

I motion 2017/18:2205 av Eva-Lena Gustavsson m.fl. (S) anför att ytterligare åtgärder för att öka säkerheten i domstolarna behöver övervägas. Motionärerna föreslår att möjligheten till kameraövervakning bör finnas även inne i rättssalarna.

I motion 2017/18:4177 av Roger Haddad m.fl. (L) begärs ett tillkännagivande om kamerabevakning vid skyddsobjekt.

Ökade möjligheter till kameraövervakning

I motion 2017/18:888 av Adam Marttinen (SD) och Patrick Reslow (-) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att göra det betydligt lättare än i dag att få tillstånd till kameraövervakning på platser där allmänheten har tillträde.

I motion 2017/18:1309 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att övervakningskameror ökar tryggheten i våra städer och i yrkande 2 föreslås att det behövs fler övervakningskameror i våra städer. Ett liknande yrkande framställs av Richard Jomshof m.fl. (SD, -) i motion 2017/18:3060 yrkande 5.

I partimotion 2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om att öka möjligheterna till kameraövervakning och om att samhällets och allmänhetens intresse av trygghet och av att brott klaras upp ska ges en ökad tyngd då ny lagstiftning utformas. I yrkande 19 samma motion föreslås att butiker ska kunna bedriva kameraövervakning utanför in- och utgångar till en butikslokal utan tillståndsplikt. I yrkande 20 samma motion föreslås att transportörer ska kunna bedriva kameraövervakning utan tillståndsplikt i kollektiva färdmedel såsom bussar och spårvagnar vid hållplatser för kollektiva färdmedel och utanför in- och utgångar till en tunnelbanestation. Yrkanden om ökade möjligheter till kamerabevakning i brottsutsatta områden framställs av Jan Björklund m.fl. (L) i partimotion 2017/18:3576 yrkande 21 och av Annie Lööf m.fl. (C) i partimotion 2017/18:3685 yrkande 14.

I partimotion 2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 21 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att övervakningskameror ska komma på plats på samtliga brottsutsatta platser i Sverige.

I motion 2017/18:1805 av Robert Halef (KD) begärs ett tillkännagivande om att påskynda arbetet med att göra platser som bedöms ha högre risk för att utsättas för terrorism säkrare, exempelvis genom ökad kamerabevakning och fysiska hinder.

I motion 2017/18:2998 av Jonas Jacobsson Gjörtler och Thomas Finnborg (båda M) begärs ett tillkännagivande om att se över förkortade handläggningstider vid tillståndsgivning för kameraövervakning.

Kommuners kamerabevakning

I partimotion 2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 17 föreslås att kommuner i regel ska kunna kameraövervaka i lokaler utan tillståndsplikt där verksamhet bedrivs av kommunen samt i anslutning till sådana lokaler. I yrkande 18 föreslås att det bör göras en översyn av hur kommunernas möjlighet till kameraövervakning ytterligare kan förstärkas.

Kameraövervakning på slakterier

I motion 2017/18:2827 av Sofia Arkelsten (M) föreslås att möjligheten att införa kameraövervakning på slakterier bör ses över.

Utskottets ställningstagande

Den nu föreslagna kamerabevakningslagen kommer generellt att underlätta möjligheterna till kamerabevakning, vilket är positivt och något som riksdagen

har efterfrågat under en längre tid. Utskottet delar regeringens uppfattning om att lagförslaget, tillsammans med EU:s nya dataskyddsreglering, dessutom kommer att leda till ett förstärkt integritetsskydd. Lagförslagen har enligt utskottet fått en i huvudsak väl avvägd utformning, även om utskottet hade önskat att regeringen hade tagit fram ett förslag om att ta bort polisens tillståndskrav. Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet propositionen och avstyrker motion 2017/18:4170 (V).

Enligt regeringens förslag ska det som huvudregel alljämt krävas tillstånd för Polismyndighetens kamerabevakning. Regeringen har således inte tillgodosett det tillkännagivande som riksdagen riktade till regeringen i december 2017. Som utskottet tidigare har påpekat är det dock angeläget med en kraftsamling för att förebygga brott och öka tryggheten, inte minst i socialt utsatta områden. Polisen måste kunna agera snabbt för att bryta negativa trender i brottsutsatta områden, och till det arbetet krävs verkningsfulla verktyg. Dagens tillståndsförfarande för kameraövervakning är tidskrävande och försämrar polisens möjligheter till kameraövervakning. Polisen har fått vänta länge nog på ett enklare förfarande. Utskottet vill därför betona vikten av att polisens och andra brottsbekämpande myndigheters tillståndskrav för kamerabevakning snarast ska tas bort genom att myndigheternas kamerabevakning helt undantas från den nya kamerabevakningslagen. Vad utskottet nu har anfört bör riksdagen tillkänna för regeringen. Därmed tillstyrker utskottet motion 2017/18:3192 (M, C, L, KD) yrkande 5, 2017/18:3569 (M) yrkande 16, 2017/18:3685 (C) yrkande 14, 2017/18:3898 (KD) yrkande 4, 2017/18:4172 (SD, -) yrkande 2 och 2017/18:4176 (M, L, C, KD).

I motion 2017/18:3569 (M) yrkande 21 begärs en storsatsning på kamerabevakning i de särskilt brottsutsatta områdena. Genom de ökade möjligheter till kamerabevakning som föreslås nu och ovanstående tillkännagivande får motionen anses åtminstone delvis tillgodosedd. Utskottet anser inte att vad som i övrigt anförs i motionen ger anledning för riksdagen att göra några sådana tillkännagivanden som motionären efterfrågar. Motionen avstyrks. Utskottet finner inte heller skäl att vidta några åtgärder med anledning av vad som anförs i motion 2017/18:2045 (SD). Motionen avstyrks.

Det har i ärendet även framställts en begäran om att riksdagen ska besluta om en annan lydelse av 9 § kamerabevakningslagen, vilket skulle innebära att Polismyndigheten inte skulle omfattas av tillståndsplikten. Utskottet instämmer i att polisens tillståndskrav bör tas bort, vilket framgår ovan, och har förståelse för viljan att finna en snabb lösning. Utskottet delar dock regeringens bedömning att ett tillräckligt beredningsunderlag saknas eftersom frågan inte närmare behandlas i utredningen. Till skillnad från regeringen anser dock utskottet att det hade varit fullt görligt att ta fram ett förslag som kunde ha behandlats i detta lagstiftningsärende. Riksdagen gav regeringen sin mening tillkänna i början av december 2017, vilket innebär att regeringen hade drygt fem månader på sig att tillgodose riksdagens tillkännagivande. Som

anförts ovan anser utskottet därmed att 9 § bör få den lydelse som regeringen föreslår, och utskottet avstyrker motion 2017/18:4172 (SD, -) yrkande 1.

Genom den nya lagen tillgodoses önskemålen om att möjligheterna till kamerabevakning ska underlättas. Lagen innebär dels ett begränsat tillståndskrav, vilket innebär att viss kamerabevakning inte längre omfattas av kamerabevakningslagen dels att möjligheterna att få tillstånd förbättras. Motionerna 2017/18:888 (SD, -) yrkande 9, 2017/18:1309 (KD) yrkande 1 och 2, 2017/18:1786 (C), 2017/18:1805 (KD), 2017/18:2606 (KD), 2017/18:2827, 2017/18:2998 (M), 2017/18:3060 (SD) yrkande 5, 2017/18:3312 (M) yrkande 1, 2017/18:3425 (KD) yrkande 5, 2017/18:3569 (M) yrkandena 15–20, 2017/18:3576 (L) yrkande 21 får enligt utskottet därmed anses i stora delar tillgodosedda. Utskottet anser inte att det i övrigt framkommit någon omständighet som ger anledning för riksdagen att ta något initiativ i dessa frågor. Utskottet avstyrker motionerna.

Utskottet är inte berett att ställa sig bakom ett sådant tillkännagivande som efterfrågas i motion 2017/18:888 (SD, -) yrkande 10 om att tillstånd alltid ska bifallas när kommunala eller statliga skolor ansöker om tillstånd till kameraövervakning. Utskottet noterar dock att det vid tillståndsprövningen särskilt ska beaktas om bevakningen behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet. Enligt utskottets uppfattning torde det medföra en viss ökad möjlighet för skolor att få tillstånd till kamerabevakning jämfört med tidigare. Motionen avstyrks.

Det kommer inte längre att krävas tillstånd för att kamerabevaka viltåtel, förutsatt att verksamheten inte bedrivs av en myndighet. Kamerabevakning som inte omfattas av tillståndskravet omfattas dock av lagens bestämmelser om krav på upplysning. Det krav som ställs på upplysningen är att det tydligt ska framgå att det pågår kamerabevakning på platsen. Mot den bakgrunden anser utskottet att motionerna 2017/18:295 (C), 2017/18:1316 (KD) yrkande 1, 2017/18:3312 (M) yrkande 1, 2017/18:3425 (KD) yrkande 5 och 2017/18:3855 (C) yrkande 74 får anses tillgodosedda, och utskottet avstyrker dessa. Detsamma gäller kamerabevakning av skogsmaskiner och dylikt. Motionerna 2017/18:1786 (C) och 2017/18:2606 (KD) yrkande 8 är därmed tillgodosedda och avstyrks.

I motion 2017/18:4177 (L) begärs ett tillkännagivande om att området för tillåten kamerabevakning vid skyddsobjekt bör utvidgas. Utskottet har ingen invändning mot regeringens bedömning att utredningsunderlaget inte tillåter en sådan utvidgning i det aktuella lagstiftningsärendet. Det innebär att det tillståndsfria området runt ett skyddsobjekt kommer att vara begränsat till området i skyddsobjektets omedelbara närhet, men som regeringen påpekar noterar utskottet att lagförslaget ger förbättrade möjligheter att beviljas tillstånd vid exempelvis förhöjd hotbild mot det aktuella skyddsobjektet. Utskottet ser sammantaget inte skäl att ställa sig bakom det tillkännagivande som begärs och avstyrker motionsyrkandet. Även motion 2017/18:2205 (S) avstyrks.

Avslutningsvis noterar utskottet att regeringen i propositionen redovisar två tidigare tillkännagivanden som slutbehandlade. Riksdagen har i dessa tillkännagett för regeringen dels att regeringen bör överväga att införa ett undantag från tillståndsplikten när det gäller kameraövervakning av vilt, dels att regeringen snarast bör gå riksdagens tidigare beslut till mötes och återkomma med ett förslag om att ersätta tillståndsplikten för kameraövervakning med ett anmälningsförfarande.

Utskottet har inte något att invända mot regeringens redovisning av dessa tillkännagivanden som slutbehandlade.

Reservationer

1. Avslag på propositionen, punkt 1 (V)

av Linda Snecker (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens lagförslag.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:4170 av Linda Snecker m.fl. (V).

Ställningstagande

Redan i dag finns det enligt gällande kameraövervakningslag stora möjligheter för polis, myndigheter och andra privata aktörer att använda kameraövervakning av platser dit allmänheten har tillträde. Vänsterpartiet var emot att den gällande kameraövervakningslagen infördes och föreslog avslag på propositionen om allmän kameraövervakning. I reservationen hänvisades framför allt till integritetsfrågor för enskilda människor. Dessa skäl gör sig gällande även i dag. Jag står fast vid att det bästa sättet att bekämpa brottslighet inte är ökade möjligheter till kameraövervakning. Möjligen kan människors upplevda trygghet öka med kameraövervakning, men samtidigt finns det undersökningar som visar att brottsligheten inte minskar med kameraövervakning. Risken är i stället att kameraövervakning kan invägga människor i en falsk trygghet eftersom det sällan finns någon person som tittar på vad som sker i realtid. En positiv sak med kameraövervakning är att bevisning av redan begångna brott lättare säkras.

Jag anser i likhet med utredningen (SOU 2017:55) att synsättet att kamerabevakning endast bör vara ett komplement till andra brottsförebyggande åtgärder ska gälla även fortsättningsvis. Regeringen väljer dock att gå en annan väg. I propositionen föreslås att det ska bli lättare än i dag att få tillstånd till kamerabevakning. Dessutom har regeringen, mot bakgrund av ett tillkännagivande från riksdagen, tillsatt en utredning som ska föreslå fler förenklingar vid kamerabevakning som sker i brottsbekämpande syfte. Utgångspunkten för utredningen är att tillståndsplikten ska tas bort helt för Polismyndigheten och andra brottsbekämpande myndigheter och ersättas med ett anmälningsförfarande. Jag reserverade mig mot riksdagens tillkännagivande och skrev även ett särskilt yttrande.

Jag ser sammanfattningsvis med stor oro på en utveckling där vi riskerar att bli kameraövervakade i varje tätbebyggt område. Vidare kan jag inte bortse

från risken att kameror får ersätta dialogpolis och annat brottsförebyggande arbete. Jag anser därför att riksdagen bör avslå propositionen.

2. Ny kamerabevakningslag, punkt 2 (SD, -)

av Adam Marttinen (SD) och Patrick Reslow (-).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. kamerabevakningslag med den ändringen att 9 § kamerabevakningslagen ska ha den lydelse som reservanterna föreslår i bilaga 3.

2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:231 punkt 2 och motion 2017/18:4172 av Adam Marttinen och Patrick Reslow (SD, -) yrkande 1 och bifaller delvis proposition 2017/18:231 punkt 1.

Ställningstagande

Möjligheten att använda kamerabevakning är ett vitalt verktyg för en effektiv brottsbekämpning. När regeringen har tvingat bort poliser från yrket till följd av dåliga arbetsvillkor och hotfulla arbetsmiljöer krävs det att dessa verktyg används i större utsträckning för att inte lagföringsprocessen ska bli lidande. Kameror fyller inte bara en viktig funktion i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet utan även vid operativtingripande, ledning, styrning, utredning och underrättelse. En utökad kamerabevakning innebär inte bara att polisen får direkta spaningsuppgifter som leder till att gärningsmännen kan lagföras, det innebär även bättre möjligheter att spåra och oskadliggöra gärningsmän vid terrorattacker, något som inte minst framkommit i samband med terrorattacken på Drottninggatan. Kameraövervakning kan även fungera som ett verktyg för att styra och organisera det polisiära arbetet.

Det folkliga stödet för kameraövervakning är brett. I en undersökning av Sifo i oktober 2017 ställde sig 90 procent av de tillfrågade ganska eller mycket positiva till kamerabevakning på allmän plats. Trots fördelarna och det folkliga stödet för kamerabevakning finns det politiska krafter som försöker begränsa polisens användande, både när det gäller fasta installationer och mobila kameror som kroppskameror och drönare. Det finns även de som anser att kamerabevakning är en sista åtgärd, som först ska användas när allt annat har misslyckats.

Vi är av åsikten att kameror är ett komplement till övrigt polisarbete, inte ett substitut. Vi ser inte heller att det finns något integritetshinder för att utöka polisens möjligheter till kamerabevakning och att polisen är kompetent att

avgöra om det är en nödvändig åtgärd i det enskilda fallet. Utskottet har redan riktat ett tillkännagivande till regeringen om att kravet på att Polismyndigheten ska söka tillstånd ska avskaffas senast i samband med att den nya kamerabevakningslagen träder i kraft. Vi anser att utredningen och propositionen ger tillräckligt underlag för att riksdagen ska kunna besluta om ett undantag från tillståndskravet för Polismyndigheten.

3. Polisens kamerabevakning, punkt 3 (V)

av Linda Snecker (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:3192 av Tomas Tobé m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 5,

2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 16,

2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 14,

2017/18:3898 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 4,

2017/18:4172 av Adam Marttinen och Patrick Reslow (SD, -) yrkande 2 och

2017/18:4176 av Tomas Tobé m.fl. (M, L, C, KD).

Ställningstagande

Regeringen har som framkommit tillsatt en utredning som ska överväga om tillståndskravet för polisens kameraövervakning ska tas bort och i första hand ersättas av en anmälningsplikt. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 15 augusti 2018. Enligt min uppfattning saknas det anledning att föregripa detta arbete. Jag är således inte beredd att ställa mig bakom ett sådant tillkännagivande som nu föreslås.

4. Skolors kamerabevakning, punkt 7 (SD, -)

av Adam Marttinen (SD) och Patrick Reslow (-).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:888 av Adam Marttinen och Patrick Reslow (SD, -) yrkande 10.

Ställningstagande

Antalet skolbränder är fortfarande ett problem runt om i landet. År 2014 var det 167 anlagda bränder i skolor enligt uppgifter från Myndigheten för samhällsberedskap. Trots att bränderna orsakar få personella skador blir kostnaderna för kommuner och försäkringsbolag stora. Det är av yttersta vikt att samhället reagerar med kraft mot denna stora och fullständigt onödiga kapitalförstörelse. Det är också av yttersta vikt att det vuxna samhället sätter gränser och markerar för yngre generationer vad som är fel och ett oacceptabelt beteende. För att man över huvud taget ska kunna göra en markering måste gärningsmännen identifieras och lagföras. Kameraövervakning skulle kunna hjälpa till med detta. Kameraövervakningslagen kräver att tillstånd måste erhållas för kameraövervakning av kommunala eller statliga skolor.

Förslaget till en ny kamerabevakningslag förbättrar visserligen möjligheterna att få tillstånd, men vi anser att det inte går tillräckligt långt.

Vi anser att tillstånd som huvudregel alltid ska beviljas när skolor ansöker om tillstånd för kameraövervakning, förutom när synnerliga skäl finns däremot. Synnerliga skäl ska exempelvis vara när tillstånd söks för speciellt känsliga eller integritetskränkande platser såsom toaletter eller dylikt. Detta vill vi att riksdagen ger regeringen tillkänna.

5. Kamerabevakning vid skyddsobjekt, punkt 8 (L)

av Roger Haddad (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4177 av Roger Haddad m.fl. (L) och

bifaller delvis motion

2017/18:2205 av Eva-Lena Gustavsson m.fl. (S).

Ställningstagande

Min uppfattning är att kameraövervakning på allmän plats ska ske restriktivt, men att det måste vara möjligt där brottsligheten är särskilt allvarlig. Detta är särskilt viktigt för att öka tryggheten i svårt brottsutsatta bostadsområden och andra miljöer där människor rör sig, t.ex. stationsområden. Min bedömning är att lagen behöver ändras för att underlätta kameraövervakning på brottsutsatta platser. Rätt utformad kan kameraövervakning på särskilda platser vara en viktig trygghetsskapande åtgärd. Regeringens lagförslag går i rätt riktning,

men är i vissa delar otillräcklig. En fråga som ännu inte fått sin lösning är reglerna för kamerabevakning vid särskilt utsatta skyddsobjekt, såsom polisstationer och andra byggnader som används av rättsväsendets myndigheter. Ett antal mycket grova attentat har på senare år riktats mot polisstationer och liknande byggnader med syfte att sätt rättsstatens funktioner ur spel. Det handlar om beskjutning men också om grova sprängdåd, ofta med stora materiella skador. Säkerhetspolisen har i samband med det aktuella lagstiftningsärendet framfört att det område som utan särskilt tillstånd får kamerabevakas i anslutning till ett skyddsobjekt borde utvidgas. Jag delar bedömningen att lagen borde ses över i denna del.

För att kamerabevakning effektivt ska kunna ge information som bidrar till att klara upp ett attentat – eller i bästa fall hindra att attentatet begås – borde kamerabevakning vid skyddsobjekt med särskild hotbild kunna ske även mot den närmaste omgivningen. På så vis skulle t.ex. bilar kunna identifieras eller gärningsmäns flyktvägar säkras. Den närmare avgränsningen av vilka skyddsobjekt som bör komma i fråga för en sådan utökad möjlighet till kamerabevakning behöver utredas närmare, men det är rimligt att det t.ex. handlar om polisstationer, häkten och domstolar i de fall där det finns en säkerställd hotbild från den kriminella världen. Detta borde riksdagen ge regeringen tillkänna.

6. Kamerabevakning på brottsutsatta platser, punkt 10 (M, C)

av Tomas Tobé (M), Krister Hammarbergh (M), Johan Hedin (C), Anders Hansson (M) och Ellen Juntti (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3569 av Ulf KristerSSon m.fl. (M) yrkande 21.

Ställningstagande

I dag finns det ett flertal områden som polisen betecknar som utsatta för allvarlig brottslighet. Av dessa bedöms flera dessutom som särskilt utsatta. Samtidigt finns det väldigt många laglydiga, hederliga människor som är trötta på att det är kriminella som har tagit makten i dessa områden. För att öka tryggheten och se till att kriminella inte kan ta över gator och torg eller områden bör en storsatsning på kameror i brottsutsatta områden genomföras. Vi vill att övervakningskameror ska komma på plats i samtliga 61 brottsutsatta områden i Sverige. Regeringen bör vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

7. Enklare att kamerabevaka skogsmaskiner, punkt 11 (KD)

av Andreas Carlson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2017/18:1786 av Staffan Danielsson och Kristina Yngwe (båda C) och 2017/18:2606 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8.

Ställningstagande

Under senare år har stölder av entreprenadmaskiner, maskindelar och diesel blivit ett ökande problem. Stölderna sker både ute i skogen och intill bebyggelse. Av naturliga skäl är det svårt att vakta en skogsmaskin när den står ute i skogen över natten. Jag är därför positiv till det förslag till kamerabevakningslag som överlämnats nu och de ökade möjligheterna till kamerabevakning av t.ex. skogsmaskiner.

I den utredning som ligger till grund för den aktuella propositionen föreslogs att det skulle införas krav på att det skulle lämnas upplysningar på den kamerabevakade platsen om adress till den som hade satt upp kameran. Detta har kritiserats av flera remissinstanser och innebär enligt min mening en risk för att integriteten hos jägare och maskinägare hotas. Det innebär också att potentiella maskintjuvar får veta var nycklarna till skogsmaskinen finns. Även militanta aktivister kan missbruka adressuppgifter till jägare. Regeringen anför nu i propositionen att det i den nya lagen endast bör införas ett krav på upplysning om kamerabevakning, d.v.s. att platsen är kamerabevakad. Frågan om vilken information som ska lämnas i övrigt föreslås styras av bestämmelser i dataskyddsförordningen och annan tillämplig personuppgiftslagstiftning.

Enligt min mening är det viktigt att detta inte leder till ett krav på att ange t.ex. adress till den som satt upp kameran. Regeringen bör därför vita åtgärder som säkerställer detta.

8. Kamerabevakning på allmänna platser, punkt 12 (M)

av Tomas Tobé (M), Krister Hammarbergh (M), Anders Hansson (M) och Ellen Juntti (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 20 och
bifaller delvis motionerna
2017/18:888 av Adam Marttinen och Patrick Reslow (SD, -) yrkande 9,
2017/18:3060 av Richard Jomshof m.fl. (SD, -) yrkande 5 och
2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 19.

Ställningstagande

Vi anser att möjligheterna till kameraövervakning bör förbättras. Genom förbättrade möjligheter till kameraövervakning ökar tryggheten, fler brott kan klaras upp och samhället får en bättre kontroll över särskilt brottsutsatta områden. Det är därför positivt att det i fortsättningen inte kommer att krävas tillstånd vid kamerabevakning av t.ex. butiker och köpcentrum.

Vi anser dock att kameraövervakning även ska kunna ske utan tillståndsplikt i samtliga kollektiva färdmedel, vid hållplatser för kollektiva färdmedel samt i området utanför in- och utgångar till en tunnelbanestation. Motsvarande gäller i dag redan på tunnelbanestationer och i tunnelbanevagnar. Regeringen bör därför återkomma med ett förslag som tillgodoser det anförda.

9. Kamerabevakning på allmänna platser, punkt 12 (SD, -)

av Adam Marttinen (SD) och Patrick Reslow (-).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2017/18:888 av Adam Marttinen och Patrick Reslow (SD, -) yrkande 9 och
2017/18:3060 av Richard Jomshof m.fl. (SD, -) yrkande 5 och
bifaller delvis motion
2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 19 och 20.

Ställningstagande

Flera olika undersökningar visar på att de flesta svenskar är positiva till kameraövervakning. Detta är inte konstigt eftersom metoden medför många fördelar. Kameraövervakning kan t.ex. avskräcka från brott, bidra till att avbryta pågående brott, bidra till att identifiera gärningsmän och skapa bevisning, förhindra nya brott genom att gärningsmän lagförts tack vare ovanstående samt öka tryggheten. Bättre kameraövervakning kan också bidra till att kvinnor känner sig mer trygga i det offentliga rummet.

Med dessa fördelar i åtanke och svenskars generellt positiva attityder till kameraövervakning är det positivt att regeringen nu lagt fram ett förslag som ökar möjligheterna till kamerabevakning av platser dit allmänheten har tillträde. Enligt vår mening bör man dock ytterligare underlätta för kamerabevakning på allmänna platser. Regeringen bör återkomma med ett lagförslag som tillgodoser det anförda.

10. Kommuners kamerabevakning, punkt 13 (M)

av Tomas Tobé (M), Krister Hammarbergh (M), Anders Hansson (M) och Ellen Juntti (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 17 och 18.

Ställningstagande

Vi anser att möjligheterna till kameraövervakning bör förbättras. Genom förbättrade möjligheter till kameraövervakning ökar tryggheten, fler brott kan klaras upp och samhället får en bättre kontroll över särskilt brottsutsatta områden.

Vi vill därför att kommuner, inklusive landsting och regioner, som huvudregel ska kunna bedriva kameraövervakning utan tillståndsplikt i lokaler och i anslutning till lokaler där man bedriver verksamhet. Det kan exempelvis gälla i väntrummet till en vårdcentral eller i de utrymmen som är öppna för allmänheten i ett kommunhus. Vidare bör en ytterligare förstärkning av kommunernas möjlighet till kameraövervakning övervägas. Regeringen bör återkomma med ett förslag som tillgodoser det anförda.

Särskilda yttranden

1. Kamerabevakning av viltåtel, punkt 5 (C)

Johan Hedin (C) anför:

Som framkommit har riksdagen tidigare tillkännagett för regeringen att regeringen bör överväga att införa ett undantag från tillståndsplikten när det gäller kameraövervakning av vilt. Det är positivt att regeringen nu har lämnat ett sådant förslag. Kameraövervakning av vilt har bidragit till den svenska forskningen och kunskapen om vilt. Kameraövervakning av vilt skulle kunna stärka kunskaperna om de svenska viltstammarnas sammansättning, storlek och rörelsemönster. Ju mer kunskap vi har om viltstammarnas förutsättningar, desto större möjligheter har vi att i tidiga skeden hindra att invasiva viltarter etableras, göra insatser mot smittsamma sjukdomar och hindra farliga parasiter från att få fäste i landet. Då regeringen nu lämnat ett sådant förslag som riksdagen efterfrågat avstår jag från att reservera mig i denna punkt. Jag kommer dock noga att följa frågan för att säkerställa att den nu föreslagna lagstiftningen får avsedd effekt.

2. Mer kamerabevakning, punkt 9 (M, L)

Tomas Tobé (M), Krister Hammarbergh (M), Anders Hansson (M), Roger Haddad (L) och Ellen Juntti (M) anför:

Vi anser att möjligheterna till kameraövervakning bör förbättras. Genom förbättrade möjligheter till kameraövervakning ökar tryggheten, fler brott kan klaras upp och samhället får en bättre kontroll över särskilt brottsutsatta områden.

Det är positivt att möjligheterna till kameraövervakning på platser dit allmänheten har tillträde nu förbättras. I dag riskerar tillståndsgivningen för övervakningskameror i brottsutsatta områden att bli alltför restriktiv. Det är viktigt att lagstiftningen anpassas till en ny verklighet där avvägningen mellan trygghet och brottsupplärning å ena sidan och integritet å andra sidan måste förändras. Den största integritetskränkningen är att bli utsatt för brott. Intresset av trygghet och för att brott klaras upp måste därför väga tyngre än vad det gör i dag. Då den nu aktuella propositionen förbättrar möjligheterna till kamerabevakning, vilket är det som efterfrågas i de aktuella motionerna, avstår vi från att reservera oss till förmån för dessa. Vi följer dock noga frågan och avser att återkomma om det skulle visa sig att förslaget inte får avsedd effekt.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2017/18:231 Ny kamerabevakningslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till kamerabevakningslag.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Följdmotionerna

2017/18:4170 av Linda Snecker m.fl. (V):

Riksdagen avslår regeringens proposition 2017/18:231 Ny kamerabevakningslag.

2017/18:4172 av Adam Marttinen och Patrick Reslow (SD, -):

1. Riksdagen beslutar att kamerabevakningslagen ändras i enlighet med vad som anges i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om undantag från tillståndskravet för Polismyndigheten och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:4176 av Tomas Tobé m.fl. (M, L, C, KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa tillståndsplikten för Polismyndighetens och andra brottsbekämpande myndigheters kamerabevakning genom att undanta dessa myndigheters kamerabevakning från kamerabevakningslagen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:4177 av Roger Haddad m.fl. (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kamerabevakning vid skyddsobjekt och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2017/18

2017/18:295 av Eskil Erlandsson och Anders Åkesson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en lagändring när det gäller krav på tillstånd vid användning av övervakningskameror i syfte att motverka skadegörelse, olyckor och stölder vid tillfälliga arbetsplatser samt för viltövervakning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:888 av Adam Marttinen och Patrick Reslow (SD, -):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som gör det betydligt lättare än i dag att få tillstånd till kameraövervakning på platser dit allmänheten har tillträde och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillstånd alltid ska bifallas när kommunala eller statliga skolor ansöker om tillstånd till kameraövervakning förutom när synnerliga skäl däremot finns och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1309 av Mikael Oscarsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att övervakningskameror ökar tryggheten i våra städer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler övervakningskameror i våra städer och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1316 av Mikael Oscarsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur jakten på vildsvin kan underlättas genom förenkling av tillståndsgivningen för kameraövervakning av åtel och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1786 av Staffan Danielsson och Kristina Yngwe (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det möjligt för företagare som anser övervakningskameror nödvändiga för att förhindra stölder av fordon och maskiner att kunna sätta upp sådana och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1805 av Robert Halef (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påskynda arbetet med att göra platser som bedöms ha högre risk för att utsättas för terrorism

säkrare, exempelvis genom ökad kamerabevakning och fysiska hinder, och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2045 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge polisen tillgång till befintliga kameror och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2205 av Eva-Lena Gustavsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att överväga ytterligare åtgärder för att öka säkerheten i domstolarna och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2606 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kameraövervakning av skogsmaskiner och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2827 av Sofia Arkelsten (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa kameraövervakning på slakterier och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2998 av Jonas Jacobsson Gjörtler och Thomas Finnborg (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förkortade handläggningstider vid tillståndsgivning för kameraövervakning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3060 av Richard Jomshof m.fl. (SD, -):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om trygghetsskapande kameraövervakning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3192 av Tomas Tobé m.fl. (M, C, L, KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla polisens möjlighet till kameraövervakning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3312 av Erik Ottoson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att endast märka viltkameror med Naturvårdsverkets jägar-id för att

anse kravet inom upplysningsplikten tillgodosett och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3425 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regeländringar för att underlätta kameraövervakning av åtel och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka möjligheterna till kameraövervakning och om att samhällets och allmänhetens intresse av trygghet och av att brott klaras upp ska ges en ökad tyngd då ny lagstiftning utformas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att polisen ska kunna bedriva kameraövervakning på brottsutsatta platser och strategiskt viktiga platser utan tillståndsplikt och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner i regel ska kunna bedriva kameraövervakning utan tillståndsplikt i lokaler där verksamhet bedrivs av kommunen samt i anslutning till sådana lokaler och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur kommunernas möjlighet till kameraövervakning ytterligare kan förstärkas och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att butiker ska kunna bedriva kameraövervakning utanför in- och utgångar till en butikslokal utan tillståndsplikt och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att transportörer ska kunna bedriva kameraövervakning utan tillståndsplikt i kollektiva färdmedel såsom bussar och spårvagnar, vid hållplatser för kollektiva färdmedel och utanför in- och utgångar till en tunnelbanestation, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att övervakningskameror ska komma på plats i samtliga av Sveriges brottsutsatta områden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3576 av Jan Björklund m.fl. (L):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kameraövervakning på brottsutsatta platser och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade möjligheter till kameraövervakning i brottsbelastade områden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C):

74. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kameraövervakning av viltåtel ska ersättas med en anmälningsplikt och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3898 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om polisens möjligheter till kameraövervakning och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till kamerabevakningslag

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Allmänna bestämmelser

1 § I denna lag finns bestämmelser om kamerabevakning som

- kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning, och
- genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF, här benämnt EU:s dataskyddsdirektiv.

I lagen finns också bestämmelser om sådan kamerabevakning som inte omfattas av EU:s dataskyddsförordning eller EU:s dataskyddsdirektiv.

Lagens syfte

2 § Syftet med denna lag är att tillgodose behovet av kamerabevakning för berättigade ändamål och att skydda fysiska personer mot otillbörligt intrång i den personliga integriteten vid sådan bevakning.

Kamerabevakning

3 § Med kamerabevakning avses

1. att en tv-kamera, ett annat optisk-elektroniskt instrument eller en därmed jämförbar utrustning, utan att manövreras på platsen, används på ett sätt som innebär varaktig eller regelbundet upprepad personbevakning,

2. att en separat teknisk anordning för avlyssning eller upptagning av ljud används i samband med sådan användning av utrustning som avses i 1, eller

3. att en separat teknisk anordning används för att behandla bild- och ljudmaterial som tagits upp med sådan utrustning som avses i 1 eller 2.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Lagens tillämpningsområde

4 § Lagen gäller endast om

1. kamerabevakning enligt 3 § 1 eller 2 sker med utrustning som finns i Sverige och den som bedriver bevakningen är etablerad i Sverige eller i tredjeland, eller
2. kamerabevakning enligt 3 § 3 avser behandling av bild- och ljudmaterial som tagits upp vid bevakning som avses i 1 och behandlingen utförs av den som bedriver bevakningen eller för hans eller hennes räkning.

5 § Lagen gäller inte vid

1. kamerabevakning som en fysisk person utför som ett led i en verksamhet av rent privat natur eller som har samband med hans eller hennes hushåll,
2. hemlig kameraövervakning enligt 27 kap. rättegångsbalken eller lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott,
3. kamerabevakning som sker i en verksamhet som omfattas av tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen, eller
4. kamerabevakning som sker för journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande.

Lagens förhållande till annan dataskyddsreglering

6 § Utöver vad som föreskrivs i denna lag gäller

1. EU:s dataskyddsförordning, lagen (2018:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen och andra föreskrifter som kompletterar dataskyddsförordningen,
2. brottsdatalagen (2018:000), föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen och andra föreskrifter som genomför EU:s dataskyddsdirektiv, och
3. föreskrifter om sådan behandling av personuppgifter som inte omfattas av dataskyddsförordningens eller brottsdatalagens tillämpningsområde.

Tillstånd till kamerabevakning

Krav på tillstånd

7 § Tillstånd till kamerabevakning av en plats dit allmänheten har tillträde krävs, om bevakningen ska bedrivas av

1. en myndighet, eller
2. någon annan än en myndighet vid utförande av en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som meddelats med stöd av lag eller annan författning.

Förutsättningar för tillstånd

8 § Tillstånd till kamerabevakning ska ges om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

Vid bedömningen av intresset av kamerabevakning ska det särskilt beaktas om bevakningen behövs för att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på en brottsutsatt plats eller på en annan plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom,

2. förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar,

3. utöva kontrollverksamhet,

4. förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor, eller

5. tillgodose andra därmed jämförliga ändamål.

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska det särskilt beaktas

1. hur bevakningen ska utföras,

2. om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas, och

3. vilket område som ska bevakas.

Undantag från tillståndskravet

9 § Tillstånd till kamerabevakning krävs inte vid

1. bevakning som Polismyndigheten bedriver vid automatisk hastighetsövervakning,

2. bevakning som sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 4, 5 § 1–5 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om bevakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,

3. bevakning som Försvarsmakten bedriver från ett fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan bevakning,

4. bevakning som Trafikverket bedriver

a) av vägtrafik,

b) av sjötrafik vid en rörlig bro,

c) vid en betalstation eller kontrollpunkt som avses i bilagorna till lagen (2004:629) om trängselskatt och som sker för att samla in uppgifter som behövs för att beslut om trängselskatt ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan skatt betalas, eller

d) vid en betalstation på allmän väg som används vid uttag av infrastrukturavgifter enligt lagen (2014:52) om infrastrukturavgifter på väg och som sker för att samla in uppgifter som behövs för att beslut om infrastrukturavgift ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan avgift betalas,

5. bevakning i en vägtunnel med övervakningssystem som avses i lagen (2006:418) om säkerhet i vägtunnlar och som bedrivs av någon annan tunnelhållare än Trafikverket,

6. bevakning i en tunnelbanevagn eller av en tunnelbanestation, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott eller förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor,

7. bevakning i en lokal där det bedrivs postverksamhet eller av området omedelbart utanför in- och utgångar till en sådan lokal, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott,

8. bevakning i ett parkeringshus, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott, och

9. bevakning som sker för säkerheten i trafiken eller arbetsmiljön från ett fordon, en maskin eller liknande för att förbättra sikten för föraren eller användaren.

Tillfälliga undantag från tillståndskravet

10 § Kamerabevakning får ske utan att en ansökan om tillstånd har gjorts

1. under högst tre månader, vid bevakning som bedrivs av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott,

2. under högst en månad, vid bevakning som bedrivs av Polismyndigheten eller den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningarna av en inträffad olycka eller minska risken för nya olyckor, eller

3. under högst en månad, vid bevakning som bedrivs av den som är räddningsledare enligt lagen om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att efterforska en försvunnen person.

Om en ansökan om tillstånd görs inom den tid som anges i första stycket, får bevakningen bedrivas utan tillstånd till dess att ansökan har prövats.

Ansökan om tillstånd

11 § En ansökan om tillstånd till kamerabevakning ska göras skriftligen hos tillsynsmyndigheten.

Ansökan ska innehålla

1. uppgift om den som ska bedriva bevakningen och i förekommande fall den som ska ha hand om bevakningen för tillståndshavarens räkning,

2. uppgift om bevakningens ändamål,

3. en beskrivning av bevakningen, särskilt den utrustning som ska användas, var utrustningen ska placeras, det område eller typ av område som ska bevakas och de tider då bevakning ska ske,

4. en bedömning av behovet av bevakningen och bevakningens proportionalitet i förhållande till ändamålet,

5. en bedömning av riskerna för intrång i den personliga integriteten och en beskrivning av de åtgärder som planeras för att hantera riskerna, och

6. uppgift om de omständigheter i övrigt som är av betydelse för prövningen av ärendet.

Om sökanden inte är en myndighet, ska ansökan innehålla uppgift om den lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som utgör den rättsliga grunden för kamerabevakningen.

Om bevakningen avser en arbetsplats, ska ett yttrande från ett skyddsombud, en skyddskommitté eller en organisation som företräder arbetstagarna på arbetsplatsen lämnas in tillsammans med ansökan.

Yttrande av kommunen

12 § Innan tillsynsmyndigheten beslutar om tillstånd till kamera-bevakning ska den kommun där bevakningen ska ske få tillfälle att yttra sig, om det av särskild anledning behövs ett yttrande.

Beslut om tillstånd

13 § I ett beslut om tillstånd till kamerabevakning ska det anges vem som ska bedriva bevakningen och i förekommande fall vem som ska ha hand om bevakningen för tillståndshavarens räkning.

Beslutet ska förenas med villkor om hur kamerabevakningen får anordnas. Villkoren ska avse

1. bevakningens ändamål,
2. den utrustning som får användas och var utrustningen får placeras,
3. det område eller typ av område som får bevakas och de tider då bevakning får ske, och
4. upplysning om bevakningen, bevarande eller annan behandling av bilder eller ljud och andra förhållanden som har betydelse för att skydda enskildas personliga integritet, om sådana villkor behövs för tillståndet.

Ett tillstånd får meddelas för en begränsad tid.

Ändrade förhållanden

14 § Om förutsättningarna för ett tillstånd ändras, får tillsynsmyndigheten besluta om nya villkor eller, om förutsättningarna för tillstånd inte längre är uppfyllda, återkalla tillståndet.

Upplysning om kamerabevakning och enskildas rätt till information

Krav på upplysning

15 § Upplysning om kamerabevakning ska lämnas genom tydlig skyltning eller på något annat verksamt sätt.

Om ljud kan avlyssnas eller tas upp vid bevakningen, ska en särskild upplysning lämnas om detta.

Bestämmelser om rätten till information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär finns i EU:s dataskyddsförordning och andra föreskrifter som anges i 6 §.

Undantag från upplysningskravet och rätten till information

16 § Upplysning om kamerabevakning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär behöver inte lämnas vid

1. bevakning som Polismyndigheten bedriver vid automatisk hastighetsövervakning,

2. bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott,

3. bevakning som sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 4, 5 § 1–5 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om bevakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,

4. bevakning som Försvarsmakten bedriver från ett fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan bevakning,

5. bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg av Polismyndigheten eller den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningarna av en inträffad olycka eller minska risken för nya olyckor, och

6. bevakning som bedrivs av den som är räddningsledare enligt lagen om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att efterforska en försvunnen person.

Undantagen i första stycket gäller inte om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen.

Undantag i enskilda fall

17 § Om det finns synnerliga skäl får tillsynsmyndigheten i enskilda fall besluta om undantag från upplysningskravet och rätten till information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär.

Ansökan om undantag

18 § En ansökan om sådant undantag som avses i 17 § ska göras skriftligen hos tillsynsmyndigheten.

Ansökan ska innehålla uppgift om den som ska bedriva kamerabevakningen och i förekommande fall den som ska ha hand om bevakningen för hans eller hennes räkning samt skälen för ansökan.

Om bevakningen avser en arbetsplats, ska ett yttrande från ett skyddsombud, en skyddskommitté eller en organisation som företräder arbetstagarna på arbetsplatsen lämnas in tillsammans med ansökan.

Yttrande av kommunen

19 § Innan tillsynsmyndigheten beslutar om sådant undantag som avses i 17 §, ska den kommun där kamerabevakningen ska ske få tillfälle att yttra sig, om bevakningen avser en plats dit allmänheten har tillträde och det av särskild anledning behövs ett yttrande.

Beslut om undantag

20 § I ett beslut om undantag enligt 17 § ska det anges vem som ska bedriva kamerabevakningen och i förekommande fall vem som ska ha

hand om bevakningen för hans eller hennes räkning. Beslutet ska förenas med de villkor som behövs och får meddelas för en begränsad tid.

Om förutsättningarna för ett beslut om undantag ändras, får tillsynsmyndigheten besluta om nya villkor eller, om förutsättningarna för ett sådant beslut inte längre är uppfyllda, återkalla beslutet.

Förhandlingsskyldighet för arbetsgivare

21 § I fråga om arbetsgivares beslut om kamerabevakning av en arbetsplats, finns bestämmelser om förhandlingsskyldighet i 11–14 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

Tystnadsplikt och utlämnande av uppgifter

22 § Den som tar befattning med en uppgift som har inhämtats genom kamerabevakning får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon på detta sätt har fått veta om någon enskilds personliga förhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Tillsyn, sanktionsavgifter och skadestånd

Tillsynsmyndighet

23 § Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över kamerabevakning enligt denna lag.

Befogenheter

24 § Bestämmelser om tillsynsmyndighetens befogenheter i EU:s dataskyddsförordning och de föreskrifter som anges i 6 § ska gälla även vid tillsynen över att denna lag följs.

Sanktionsavgifter

25 § Tillsynsmyndigheten får ta ut en sanktionsavgift av den som bedriver kamerabevakning och

1. bryter mot tillståndskravet i 7 §,
2. inte följer villkor i ett beslut om tillstånd som har meddelats med stöd av 13 eller 14 §§,
3. bryter mot upplysningskravet i 15 §, eller
4. inte följer villkor i ett beslut om undantag som har meddelats med stöd av 20 §.

26 § Vid beslut om sanktionsavgift ska artikel 83.1, 83.2 och 83.3 i EU:s dataskyddsförordning, i den ursprungliga lydelsen, och 6 kap. 4–7 §§ lagen (2018:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning tillämpas. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen (2018:000) ska i stället 6 kap. 3 § tredje stycket och 6 kap. 4–9 §§ den lagen tillämpas.

27 § Vid sådana överträdelse som avses i 25 § 1 och 2 ska avgiftens storlek bestämmas med tillämpning av artikel 83.4 i EU:s dataskyddsförordning, i den ursprungliga lydelsen, eller, i fråga om myndigheter, med tillämpning av den lägre avgiftsnivån i 6 kap. 2 § andra stycket lagen (2018:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen ska avgiftens storlek i stället bestämmas med tillämpning av 6 kap. 3 § första stycket den lagen.

Vid sådana överträdelse som avses i 25 § 3 och 4 ska avgiftens storlek bestämmas med tillämpning av artikel 83.5 i EU:s dataskyddsförordning, i den ursprungliga lydelsen, eller, i fråga om myndigheter, med tillämpning av den högre avgiftsnivån i 6 kap. 2 § andra stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen ska avgiftens storlek i stället bestämmas med tillämpning av 6 kap. 3 § andra stycket den lagen.

Skadestånd

28 § Vid överträdelse av bestämmelser i denna lag eller av beslut som har meddelats med stöd av lagen ska bestämmelser om rätt till ersättning i artikel 82 i EU:s dataskyddsförordning tillämpas. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen (2018:000) ska i stället 7 kap. 1 § den lagen tillämpas.

Överklagande

29 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. När ett beslut överklagas, är tillsynsmyndigheten motpart i domstolen.

Beslut om tillstånd till kamerabevakning och om undantag enligt 20 § får överklagas även av den kommun där bevakningen ska ske och, om bevakningen ska avse en arbetsplats, av en organisation som företräder arbetstagarna på arbetsplatsen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2018.
 2. Genom lagen upphävs kameraövervakningslagen (2013:460).
 3. Tillstånd till kameraövervakning som har beslutats enligt den upphävda lagen och som avser kamerabevakning som omfattas av kravet på tillstånd i den nya lagen gäller fortfarande. Övriga tillstånd som har beslutats enligt den upphävda lagen gäller inte längre.
 4. Anmälningar som har gjorts enligt den upphävda lagen gäller inte längre.
 5. Beslut om undantag från upplysningskravet som har fattats enligt 27 § tredje stycket den upphävda lagen gäller som ett beslut om undantag från upplysningskravet och rätten till information enligt 17 § den nya lagen.
 6. Ärenden som har inletts hos länsstyrelserna enligt den upphävda lagen men ännu inte har avgjorts ska överlämnas till den myndighet som utövar tillsyn över kamerabevakning enligt den nya lagen.

7. Om ett beslut som har fattats enligt den upphävda lagen har överklagats av någon annan än tillsynsmyndigheten enligt den nya lagen, är tillsynsmyndigheten motpart i domstolen.

8. Äldre föreskrifter om straff gäller fortfarande för överträdelser som har skett före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 32 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast efter 32 kap. 2 § ska lyda ”Kamerabevakning”.

32 kap.

3 §¹

Sekretess gäller för sådan uppgift om en enskilds personliga förhållanden som har inhämtats genom *kameraövervakning* som avses i *kameraövervakningslagen* (2013:460), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretess gäller för sådan uppgift om en enskilds personliga förhållanden som har inhämtats genom *kamerabevakning* som avses i *kamerabevakningslagen* (2018:000), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretessen enligt första stycket gäller hos en domstol i dess rättsskipande eller rättsvårdande verksamhet endast om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2018.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för uppgift som har inhämtats före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2013:461.

BILAGA 3

Reservanternas lagförslag

Reservation 2 (förslagspunkt 2)

Ändring i regeringens förslag till kamerabevakningslag

*Regeringens förslag**Reservanternas förslag*

9 §

Tillstånd till kamerabevakning krävs inte vid

1. bevakning som Polismyndig- 1. bevakning som Polismyndig-
heten bedriver *vid automatisk* heten bedriver,
hastighetsövervakning,

2. bevakning som sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 4, 5 § 1–5 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om bevakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,

3. bevakning som Försvarsmakten bedriver från ett fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att pröva utrustning för sådan bevakning,

4. bevakning som Trafikverket bedriver

a) av vägtrafik,

b) av sjötrafik vid en rörlig bro,

c) vid en betalstation eller kontrollpunkt som avses i bilagorna till lagen (2004:629) om trängselskatt och som sker för att samla in uppgifter som behövs för att beslut om trängselskatt ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan skatt betalas, eller

d) vid en betalstation på allmän väg som används vid uttag av infrastrukturavgifter enligt lagen (2014:52) om infrastrukturavgifter på väg och som sker för att samla in uppgifter som behövs för att beslut om infrastrukturavgift ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan avgift betalas,

5. bevakning i en vägtunnel med övervakningssystem som avses i lagen (2006:418) om säkerhet i vägtunnlar och som bedrivs av någon annan tunnelhållare än Trafikverket,

6. bevakning i en tunnelbanevagn eller av en tunnelbanestation, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott eller förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor,

7. bevakning i en lokal där det bedrivs postverksamhet eller av området omedelbart utanför in- och utgångar till en sådan lokal, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott,

8. bevakning i ett parkeringshus, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott, och

9. bevakning som sker för säkerheten i trafiken eller arbetsmiljön från ett fordon, en maskin eller liknande för att förbättra sikten för föraren eller användaren.